

Latvijai 100: spilgtākie putnotāju notikumi

Latvija
100

RUSLANS MATROZIS,
matruslv@inbox.lv

Mūsu valsts 100 gadu jubilejā gribētos atgādināt dabas draugiem tos notikumus, kuriem bijusi liela nozīme pašmāju sabiedrības iesaistē putnu pasaules izzināšanā, pētīšanā, palīdzības sniegšanā un sargāšanā, kā arī visu šo procesu popularizēšanā. Daudzi no šiem notikumiem veicinājuši interesi vairākas desmitgades, bet daži kļuvuši par tradīciju, kas bagātina mūsu tautas kultūru, veicinot izpratni par nepieciešamību regulāri pievērst uzmanību savvaļas putniem un mūsu līdzaspastāvēšanu veidojot optimāli izdevīgu vienā no skaistākajām zemēm pasaulē – Latvijā!

LOC darbība (1925–1946)

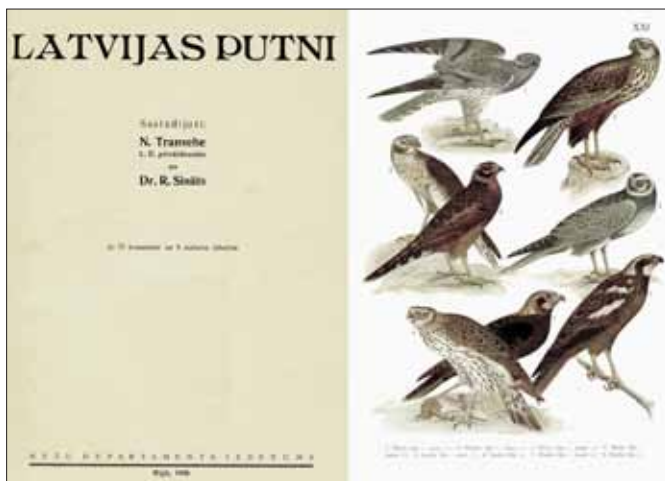
1925. gadā Latvijas Universitātes asistents, baltvācu ornitologs Nikolajs fon Tranzē (1886–1969) nodibināja Latvijas Ornitoloģijas centrāli (LOC), pēc būtības sabiedrisku organizāciju, kas darbojās līdz 1946. gadam. Šajā laikā dažādos projektos – putnu gredzenošanā, ziņu vākšanā par gājputnu atlidošanas laiku, ligzdojošo putnu uzskaitē un citās aktivitātēs – piedalījās vairāk nekā 400 brīvprātīgie līdzstrādnieki (vienlaikus ap 60–70), lielākoties latvieši, arī 22 baltvācieši un vairāki citu tautību pārstāvji. Jāpiemin, ka organizācijas darbā iesaistījās arī 10 sievietes (galvenokārt skolotājas), kas tajos gados bija zināms dzimumu līdztiesības sasniegums.

Attēlā: Nikolajs fon Tranzē gredzeno putnu, LOC 1. darbības pārskata vāks (1939) un putnu gredzens ar Latvijas adresi.

Starptautiskā ligzdojošo balto stārķu uzskaitē (1934–mūsdienas)

1934. gadā vairākās Eiropas valstīs notika pirmā ligzdojošo balto stārķu uzskaitē, kurā piedalījās arī Latvija. Pie mums šo darbu organizēja LOC, bet lielāko ieguldījumu sniedza skolēni, skautu un mazpulku vienības, Skolu un Mežu departamenta darbinieki, kā arī daudzi LOC brīvprātīgie līdzstrādnieki. Vēlāk balto stārķu uzskaitē Latvijā notika 1958., 1974., 1984., 1994./95., 2004./05. un 2014./15. gadā. Attēlā: Balto stārķu ligzda ar mazuļiem (26.06.1934., foto: T. Strautzelis no K. Vilka ģimenes arhīva) un karte ar sugas ligzdu blīvumu pēc 1934. gada uzskaites rezultātiem.

Grāmata "Latvijas putni" (1936)

1936. gada maijā iznāca klasiska monogrāfija "Latvijas putni", ko bija sarakstījis Latvijas Universitātes privātdocents Nikolajs fon Tranzē un ārsts Reinis Sināts (1910–1964). Šo grāmatu izdeva Mežu departaments, un tajā ir iekļauts arī noteicējs ar krāsainām tabulām. Putnu draugi šo izdevumu ir izmantojuši vairākas desmitgades, bet 1998. gada jūnijā ASV klajā nāca grāmatas faksimilizdevums. Arī mūsdienās ornitologu privātajās bibliotēkās šai monogrāfijai tiek ierādīta goda vieta.

Attēlā: "Latvijas putni" vāks un viena krāsainā sugu noteikšanas tabula.

LOS darbība (1946–1957)

Atjaunojoties padomju okupācijas varai, 1946. gada janvārī LOC tika oficiāli slēgta, bet arhīvs un mantas nodotas jaunai, pēc satura un darbības jomas līdzīgai organizācijai – Latvijas Ornitoloģiskajai stacijai (LOS), kas darbojās līdz 1957. gadam. Šo sabiedrisko organizāciju vadīja Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas docents Egons Tauriņš (1907–1989) un jaunais ornitologs Harijs Mihelsons (1930–1981). Pēckara gados savākt jaunus brīvprātīgos līdzstrādniekus bija daudz grūtāk, bet 30. gados dzimušajiem jauniešiem tā bija laba iespēja iesaistīties dabas izpētē, piemēram, dobumperētāju monitoringā, putnu uzskaitē un gredzenošanā. Kopā vairāk nekā desmit gadu periodā dažādās aktivitātēs piedalījās ap 160 līdzstrādnieki, no tiem 12 sievietes.

Attēlā: Dobeles pilsdrupās apgredzenota plivurpūce, ap 1948 (foto: H. Mihelsons no K. Vilka dāvinājuma albuma) un LOS brīvprātīgie piļu gredzenošanas laikā Engures ezerā, 07.1951. (foto no K. Vilka dāvinājuma albuma).

Baltijas ornitologu konferences (1951–1988)

1951. gada aprīlī Egons Tauriņš Rīgā organizēja starprepublikānisko ornitologu konferenci, kas lika pamatus regulārajai Baltijas ornitologu konferenču rīkošanai turpmākajos gados. Līdz 1988. gadam notika 12 reģionālās konferences, no tām Latvijā (Rīgā un Jūrmalā) vēl 1960., 1970. un 1981. gadā. Sekmīgi noritējušās pirmās divas Baltijas konferences veicināja to, ka no 1956. gada sāka rīkot Vissavienības ornitologu konferences. Baltijas konferences pulcēja 106–235 profesionālus un amatierus ornitologus, kuri klātienē diskutēja par dažādiem putnu pētījumiem.

Attēlā: 1. Baltijas ornitologu konferences dalībnieki, 1951 (foto no E. Tauriņa arhīva).

Putnu dienas (40. gadi–mūsdienas)

Sākot ar pirmajiem padomju okupācijas gadiem, skolām tika izvirzīta prasība rīkot Putnu dienu(-as). Krievijā šādi pavasara putnu sagaidīšanas svētki, palīdzot vien saimniecībā derīgajiem putniem, tika sākti 1928. gadā. Pie mums rūpes par putniem, galvenokārt izliekot būrišus, ikgadējos Mežu dienu pasākumos arī tika iekļautas no 1928. gada. No 50. gadiem Putnu dienas pakāpeniski izauga par obligātu skolu jaunatnes pavasara pasākumu, un nodarbību rīkošanā iesaistījās arī Latvijas Dabas muzejs, Rīgas zoodārzs un citas iestādes. Katru gadu tūkstošiem bērnu un jauniešu svinēja šos pavasara svētkus, to ilgumu pagarinot no vienas dienas līdz pat 4–8 nedēļām. Tradīcija pie mums iedzīvojās, pilnveidojās un tiek turpināta arī mūsdienās.

Attēlā: Ornitologs Harijs Mihelsons stāsta un rāda skolēniem, kā gredzenot putnus. Rīgas zoodārzs, 25.03.1961. (foto no J. Viksnes arhīva).

Kārļa Griguļa daiļrade (20. gadu beigās–mūsdienas)

Padomju gados lielāko sabiedrības uzmanību putniem piesaistīja rakstnieks Kārlis Grigulis (1884–1972), kurš no 20. gadu beigām līdz pat 70. gadiem regulāri masu medijos publicēja populāri zinātniskus rakstus (vairāk nekā 200). Lielāko popularitāti Griguļtēva fenomens sasniedza 50.–60. gados, kad viņš regulāri apciemoja skolas un stāstīja bērniem par putniem, rādot līdzī paņēmtos izbāžņus un ar stabuli atdarinot dažādas balsis. Par putniem un citiem dzīvniekiem viņš sarakstīja arī vairākas grāmatas bērniem, un Kārļa Griguļa raksti un grāmatas tiek pārpublicētas pat mūsdienās. Pēc tā laika speciālistu atziņām, vairākas desmitgades sabiedrībai vārds “ornitologs” asociējās pirmām kārtām tieši ar Kārli Griguli.

Attēlā: Kārlis Grigulis ar stabuli, 60. gadi (foto: J. Lipsbergs) un divu populārāko K. Griguļa grāmatu vāki (1952, 1964).

Engures stacionārs (50. gadi–mūsdienas)

No 40. gadu beigām ornitologi pievērsa uzmanību Engures ezeram kā putniem bagātai vietai. 1958. gadā tur tika ierīkota Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas eksperimentālā lauka pētījumu stacija – peldošā māja ar putniņu nosaukumu “Kormorāns”, kur ornitologi un viņu palīgi uzsāka dažādus pētījumus. Padomju gados šī ezera ūdensputnu pētniecības līmenis un atpazīstamība sasniedza augstākās virsotnes – kļuva zināms gan plašajā Padomju Savienībā, gan arī ārzemēs. Stacionārs darbojas arī mūsdienās, un šajos 60 gados to ir apmeklējusi un kādu laiku tur uzskaiti un pētījumus ir veikusi lielākā daļa aktīvo putnu pētnieku (daži simti cilvēku). Tieši šī Engures skola palīdzēja izvēlēties savu turpmāko profesiju vairākiem ornitologiem.

Attēlā: Ornitologu bāzes pirmā peldošā māja “Kormorāns” (priekšplānā, šobrīd atrodas Papē) un “Kuģis” (vēl joprojām aplūkojams Engures bāzē), 1964 (foto no J. Vīksnes arhīva).

Latvijas nacionālais putns (60. gadi–mūsdienas)

60. gadu pirmajā pusē daudzas valstis izvēlējās kādu sugu un pasludināja to par savu nacionālo putnu. Tādējādi tika popularizēti gan šie putni, gan nepieciešamība pievērst uzmanību putnu pasaulei, aizsargāt un veicināt cilvēku interesi. Ornitologu grupa no Latvijas Valsts universitātes Zooloģijas muzeja, veicot aptauju starp kolēģiem, par nacionālo putnu izvēlējās mūsu zemē visai parastu un lielākajai daļai ļaužu zināmo balto cielavu. Padomju gados ar šādu popularizēšanu pastāvēja politiska problēma, jo tajā bija vārds "nacionāls", kuru padomju vara centās nelietot, lai mazinātu nostalgiju pēc neatkarīgas Latvijas un visa, kas ar to laiku bija saistīts. Tāpēc oficiālajos masu medijos par nacionālā putna izvēli informācija nekur nebija publicēta. Raksti par nacionālajiem simboliem, tai skaitā arī pieminēts nacionālais putns, plašsaziņas līdzekļos parādījās tikai Atmodas laikā – 1988. gada jūlijā un augustā. Neskatoties uz noraidošo valsts varas attieksmi, paši ornitologi centās izmantot šo simboliku, piemēram, 60. un 70. gadu mijā nēsāja uz apģērba uzšuves ar baltās cielavas attēlu un izmantoja to uz periodiskā izdevuma "Zooloģijas Muzeja Raksti" vāka (1967–1972). Kopš 1991. gada baltā cielava ir attēlota arī LOB logo.

Attēlā: Jānis Baumanis (pa kreisi) un Juris Lipsbergs ar paštaisītām baltās cielavas uzšuvēm. Papes ornitoloģiskā stacija, 1970–71 (foto: J. Lipsbergs). Baltās cielavas zīmējums uz "Zooloģijas Muzeja Rakstu" pirmā numura vāka (1967).

Papes ornitoloģiskā stacija (1966–mūsdienas)

1966. gada oktobrī ornitologi Jānis Baumanis (1940–2006) un Pēteris Blūms (dz. 1938) rīkoja divas īslaicīgas eksperimentālas ekspedīcijas Papes ciema kāpās, kur ar tīkliem ķēra un gredzenoja putnus. Rezultāti pārsteidza, un tika nolemts ar nākamo gadu tur uzsākt pastāvīgu masveida putnu ķeršanu un gredzenošanu. Ar laiku tika uzbūvēts liels ķeršanas murds, ierīkotas mājiņas pētniekiem, un turpmāk katru gadu no jūlija (augusta) līdz oktobrim (novembrim) profesionāli ornitologi un amatieri Papē veic gredzenošanu, uzskaiti un citus pētījumus. Vairāk nekā 50 gados šo vietu apmeklējuši simtiem putnu draugu, palīdzējuši veikt putnu ķeršanu un gredzenošanu, vākt ziņas gan saviem, gan kolēģu zinātniskajiem darbiem un vienkārši pavadījuši laiku kopā ar citiem pētniekiem.

Attēlā: Ilggadējais Papes ornitoloģiskās stacijas vadītājs (1966–2006) Jānis Baumanis. Pirmais lielais putnu murds (kalpoja no 1968. līdz 1973. gadam) un garastītes murda gala kamerā (foto: M. Grīnvalde un J. Lipsbergs). Papes stacijas 10. jubilejas māla medaļa (1976).

Starptautiskā ziemojošo ūdensputnu uzskaitē (1967–1974, 1984–mūsdienas)

Sākot no 1967. gada, daudzas Eiropas valstis janvārī notiek starptautiskā ziemojošo ūdensputnu uzskaitē. Latvijā tajā piedalījusies visus gadus, izņemot 1975.–1983. gada ziemas sezonas. Padomju laikā uzskaiti veica gan profesionāli ornitologi, gan arī amatieri, kas atsaucās plašsaziņas līdzekļos publicētiem aicinājumiem ziņot par sastaptām pīlēm, zosīm un gulbjiem. Līdz pat 1989. gadam politisku iemeslu dēļ visai problemātiski veikt uzskaiti bija PSRS pierobežas piekrastes zonā – no Lietuvas robežas līdz pat Mērsragam, tāpēc ziņas par ziemojošajiem ūdensputniem lielākoties pienāca par iekšzemes ūdenstilpēm. Kopš 1990. gada šie ierobežojumi ir atcelti. Ar laiku daudziem dalībniekiem uzskaitē kļuva par ikgadēju janvāra tradīciju, un katru gadu tajā iesaistās līdz simtam cilvēku.

Attēlā: 1970. gada aicinājums (fragments no avīzē "Cīņa" publicētā J. Baltvilka aicinājuma, 09.01.1970.), uzskaites uzlīme (1991) un Baltijas piekrastes apsekošanas komanda, 15.01.2000. (foto: R. Matrozis).

Grāmata "Latvijas putni" (1969, 1972)

1969. gada rudenī (atkārtots metiens 1972. gadā) Rīgā tika izdots noteicējs "Latvijas putni", kuru bija sagatavojis Jānis Baumanis un Pēteris Blūms. Salīdzinājumā ar iepriekšējo noteicēju (1956) šis bija domāts putnu atšķiršanai lauka apstākļos, izmantojot optiku. Putnu vērotāji to aktīvi izmantoja līdz pat 90. gadiem.

Attēlā: Noteicēja pirmā izdevuma krāsainais supervāks (1969).

Sarkanās grāmatas kustība (1977–2000. gadi)

1977. gadā Latvijā tika sākta informācijas vākšana par reto dzīvnieku un augu sugu izplatību, tā saucamā Sarkanās grāmatas kustība. Daudzus gadus pētnieki paši apsekoja iepriekš zināmas reto sugu atradnes un meklēja jaunus, veidoja izplatības kartes un apkopoja informāciju par reto sugu skaitu, statusu, kā arī izstrādāja priekšlikumus to aizsardzībai. Daudzu gadu laikā plašsaziņas līdzekļos regulāri tika publicēti raksti vai aicinājumi ziņot par retajiem dzīvniekiem, reizēm bija lasāms arī aizsargājamo putnu malumedniecības nosodījums.

Sarkanās grāmatas simbols uz trijām desmitgadēm kļuva par labi zināmu intelektuālās sabiedrības daļas atpazīšanas zīmi. 1985. gadā Rīgā tika izdota pašmāju Sarkanā grāmata, bet 2. papildinātais izdevums par putniem publicēts 2000. gadā. 21. gadsimtā Sarkanās grāmatas nozīme ir mazinājusies, jo tai vairs nav juridiska spēka.

Attēlā: 1985. gadā izdotā Latvijas PSR Sarkanā grāmata.

LOB darbība

(1985–mūsdienas)

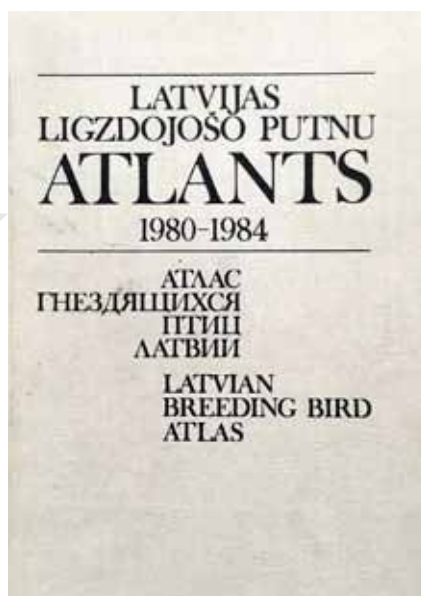
1983. gadā PSRS tika nodibināta Vissavienības Ornitoloģijas biedrība, kuras statūtos bija paredzēts izveidot reģionālās (republikāniskās) nodaļas. Latvijā šo darbu uzticēja Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijai, un rezultātā 1985. gada 17. februārī Salaspilī notika LOB dibināšanas sapulce, kurā piedalījās 76 cilvēki. 1990. gada 24. martā biedru kopsapulce nobalsoja par atdalīšanos no savienības biedrības, pieņēma savus statūtus, un kopš tā laikā organizācija darbojas neatkarīgi. Ar gadiem LOB kļuvusi par lielāko nevalstisko sabiedrisko dabas aizsardzības organizāciju Latvijā, kuras biedru skaits turas 400–700 cilvēku robežās.

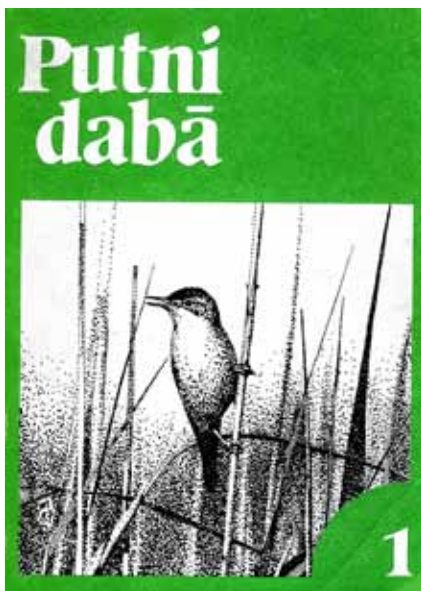
Attēlā: Fragments no vienīgā raksta masu medijos par LOB dibināšanu, kuru publicēja biedrības biedrs I. Eglītis Valmieras avīzē "Liesma", 29.03.1985.

Ligzdojošo putnu atlanti (1980–mūsdienas)

Pēc igauņu kolēģu piemēra no 1980. gada sezonas Latvijā tika sākti putnu izplatības pētījumi ar mērķi apsekot visu valsts teritoriju un 10x10 km kvadrātos atzīmēt ligzdojošās putnu sugas. Atlanta veidošana turpinājās piecus gadus, uzskaitē piedalījās 130 cilvēki, tostarp daudzi amatieri. Darbu vadīja J. Priednieks, kā arī aktīvi darbojās M. Strazds, A. Strazds un A. Petriņš. Atlants nāca klajā 1989. gadā Rīgā, un tas bija pirmais šāda tipa izdevums padomju zemē, turklāt visi teksti bija veidoti trijās valodās: latviešu, angļu un krievu. Arī turpmākajos gados Latvijas putnu pētnieki un vērotāji vāca datus gan Eiropas ligzdojošo putnu atlantiem (1985–1989, 2013–2017), gan arī 2. Latvijas ligzdojošo putnu atlantam (2000–2004), kā arī vairākiem aizsargājamo teritoriju atlantiem. Šajā darbā vairāk nekā 30 gados piedalījušies teju vai visi aktīvie profesionāļi un amatieri.

Attēlā: 1989. gadā Rīgā izdotais Latvijas ligzdojošo putnu atlants.

Žurnāls "Putni dabā" (1987–mūsdienas)

Viens no LOB informācijas izplatīšanas veidiem ir žurnāls "Putni dabā", kas samērā regulāri iznāk kopš 1987. gada. Šis jau ir žurnāla 83. numurs. Izdevuma metiens no 1000 melnbaltā variantā (nr. 1) pakāpeniski pieaudzis līdz 3000 krāsainā versijā. Šis populāri zinātniskais izdevums par brīvu tiek izplatīts kā starp organizācijas biedriem, tā arī skolās un bibliotēkās. Rakstos atspoguļoti LOB pētījumu un monitoringa rezultāti, aktuālā informācija par putnu aizsardzības panākumiem un problēmām, vēsturiski apskati un daudzi citi temati. Ilggadēji redaktori bijuši Agnis Bušs, Māris Strazds u.c.
Attēlā: Žurnāla "Putni dabā" pirmais numurs (1987).

Putniem nozīmīgās vietas (1989–mūsdienas)

Kopš 1989. gada Latvijā tiek vākta informācija par putniem nozīmīgākajām vietām, kuras daudzām aizsargājamām sugām nodrošina labvēlīgākos ligzdošanas, ziemošanas, barošanās un atpūtas apstākļus – gan iekšzemē, gan arī jūras piekrastes ūdeņos. Šo darbu veic visu Eiropas valstu ornitologi. Latvijas teritorijā reto putnu uzskaitē vai sniedzot gadījuma ziņas par to koncentrācijas vietām, piedalījušies vairāk nekā 100 cilvēki. Savāktā informācija izmantota arī par pamatu dažādu aizsargājamo teritoriju izveidošanai, to robežu precizēšanai un sugu populācijas novērtēšanai.

Attēlā: Pirmā (1994) un otrā pārskata vāks (2000). Migrējošo ūdensputnu (galvenokārt dzeltenknābja gulbju un zosu) skaitītāji Ikšķiles lidlaukā uzreiz pēc uzskaites, 14.04.2000.: (no kreisās) E. Račinskis (projekta vadītājs), R. Matrozis un I. Mārdega. (Foto: E. Račinskis)

Gada putna akcija (1996–mūsdienas)

Pēc veiksmīgās Eiropas valstu pieredzes, 1996. gadā arī LOB iedibināja pašmāju tradīciju izvēlēties kādu sugu, kuru noteiktā gada laikā popularizēt, pievērst uzmanību ar to saistītajām dabas aizsardzības problēmām, sniegt padomus, kā var palīdzēt, un arī lūgt ziņot par sugas novērojumiem. Ar laiku gada sugas nominēšanas tradīciju pārņēma arī citas nevalstiskās organizācijas un Latvijas Dabas muzejs. Mūsdienās izvēlēto dabas simbolu popularizēšanā aktīvi darbojas daudzi entuziasti, ziņas par šīm sugām regulāri tiek publicētas un pārraidītas plašsaziņas līdzekļos, tiek rīkoti konkursi, un to attēli tiek drukāti uz pastmarkām.

Attēli: Kopš 21. gs. sākuma informācija par gada putnu tika drukāta gan uz telekartēm, gan uz pastmarkām (No R. Matroža kolekcijas).

Putnu torņi (1996–mūsdienas)

1996. gada vasarā pie Papes ezera dienvidu malas tika uzcelts pirmais putnu vērošanai domātais torņis, no kura varēja labi pārskatīt daļu ezera. Tas tika paveikts ar Pasaules Dabas fonda piešķirto finansējumu. Sākot ar 21. gs., saistībā ar dažādiem projektiem daudzās aizsargājamās teritorijās pakāpeniski tika uzcelti vairāki desmiti līdzīgu torņu un cita dabas vērošanas infrastruktūra (laipas, stendi, informatīvās zīmes u.c.), kas radīja labvēlīgus apstākļus dabas tūrisma uzplaukumam Latvijā. Šos torņus ik gadu apmeklē tūkstošiem dabas draugu un mūsu valsts viesu.

Attēlā: Latvijas pirmais putnu torņis pie Papes ezera, 23.06.1998.

(foto: R. Matrozis).

Torņu ciņas (2002–mūsdienas)

Pēc somu pieredzes, 2002. gada maijā arī Latvijā pirmo reizi notika sacensības no putnu vērošanas torņiem. Trīs komandas vienu diennakti tur skaitīja visas pamanītās putnu sugas. Kopš 2005. gada šādas sacensības notiek katru gadu, un tā ir kļuvusi par labu tradīciju, īpaši putnu vērotājiem, kam patīk konkurences gars un iespēja sacensties ar kolēģiem putnu noteikšanā gan vizuāli, gan pēc balss. Ar laiku komandu skaits ir pieaudzis, piemēram, 2018. gadā piedalījās 19 komandas ar 72 dalībniekiem, kas ļāva sacensties gan amatieriem iesācējiem, gan jau pieredzējušākiem putnu vērotājiem.

Attēlā: Torņu ciņu logotips.

Kameras pie ligzdām (2008–mūsdienas)

Attīstoties internetam un datortehnikai, no 2008. gada daži ornitologi un dabas draugi Latvijā pie putnu ligzdām sākuši likt kameras, visiem interesentiem ļaujot nepārtraukti sekot līdzi tur notiekošajam. Pirmās kameras tika uzstādītas pie baltā stārķa un mazā ērgļa ligzdas. Pateicoties Latvijas Dabas fonda darbinieku aktivitātēm, interese par ligzdu vērošanu ir krietni paplašinājusies, jo kopš 2012. gada tiek nodrošināta iespēja no jebkuras vietas internetā redzēt vairāku sugu ligzdas, kā arī forumos apspriest redzēto vai vērst uzmanību uz kādiem notikumiem. Šīs tiešraides piesaista arī daudzus dabas draugus ārzemēs.

Attēlā: Kameras foto no jūras ērgļa ligzdas.

Paldies Ilzei Bojārei par raksta ideju, kā arī visiem attēlu autoriem un glabātājiem par iespēju tos izmantot rakstā – Ilzei Priednieci, Jurim Lipsbergam, Mārai Janaus, Mārai Kazubiernei un Edmundam Račinskim.

Summary

Latvia 100: the most remarkable birding events /Ruslans Matrozis/

The article describes the most noteworthy birding events, that have taken place during the 100 years of Latvia, since it was founded in 1918.

Dabas novērojumu portāls "Dabasdati.lv" (2008–mūsdienas)

2008. gada decembrī sāka darboties dabas novērojumu portāls "Dabasdati.lv" (Latvijas Dabas fonda un LOB kopprojekts), kurā ikviens interesents var ievadīt savus putnu un citu dzīvnieku, kā arī augu novērojumus, tai skaitā nepazīstamas sugas, ko vēlāk pieredzējuši speciālisti palīdzēs noteikt. Desmit gadu laikā vismaz 100 putnu novērojumus iezīņojuši 245 cilvēki, no tiem 83 reģistrējuši vairāk par 1000 novērojumiem. Ziņas no šīs datu bāzes tiek izmantotas gan zinātniskajās publikācijās, gan aizsargājamo teritoriju plānos, un jebkurš cilvēks var novērtēt sava novērojuma nozīmi, salīdzinot ar jau uzkrātajiem datiem. Šis portāls ir viens no labākajiem dabas draugu piesaistīšanas un sadarbību veicinošajiem veidiem, kas ļauj sekot līdzi aktuālajām dabas norisēm, iegūt informāciju par sugu sastopamību un fenoloģiju, kā arī dot savu ieguldījumu dabas izziņā un reto dzīvotņu aizsardzībā.

Attēlā: Dabasdati.lv logotips.